

XII.

В хуторі у Віренка було одно любиме місце біля дому, де, в вольну годину, любив він спочивать: під вікнами стояло дві дикі старі престарі груші; стояли вони одна супротив другої; гілє їх сплелось між собою так густо, що вийшов такий намет, в котрий ніколи не проглядувало сонце. Біля сих груш Віренко завів цвітник, між грушами всипав землю піском, поставив стіл, ослін, и сидячи тут оглядував своє господарство; бо справді з сего місця воно було як на долоні.

Під сими ж грушами у холодку грались завжді за доброї години Віренкові діти. В сему ж холодку застав Віренка з діворою и Жук.

Віренко зрадів гостям.

„Поздоровляйте мене!” сказав Жук, цілючись з Віренком. Голос ёго оддавав щирою радістю, лице наче сяяло...

— „З чим? кажіть!” спитав Віренко. „Кассу затвердили?”

„Ні, не те!... я женюсь!”

— „Оттак!.. час добрий!.. А кажіть, з ким?”

„З нею!” одповів Жук, указуючи на Соню.

Віренко подивився на Жука таким поглядом, у котрому можно було зрозуміть, які думки вскочили в голову Віренка. „Чи в своїм він умі?” подумав Віренко и спитав:

— „Шуткуєте!.. як же можно!..”

„Жениться з сестрою?..” перебив Жук. „Так?.. ха—ха—ха! була сестрою, а стала невістою... буде жінкою.”

Віренко здвигнув плечима.

„Не дивуйтесь!” сказав Жук. „Се правда,” и розказав Віренкови историю Соні.

— „Ну, коли так,” озвався Віренко після того, як замовк Жук, „то поздоровляю вас! дай Боже вам — щастє — долю!”

Жук запросив Віренка до себе за батька.

— „Добре, добре, буду... А коли ж весіле?”

„Не скоро ще!... на Соніні именини, в день св. Софії.”—

Весело було 29. Липця в домі Жучихи. Не тільки люде, а здається и стіни святковали и ділили радість старої Жучихи и її сембї. На радощах Жук зазвав не тільки своїх приятелів, а трохи чи не всіх своїх сусід.

Стали садовиться за обід. На дворі почувся дзвоник.

— „А хто се спізнився так?” спитав Віренко.

„Се Хмара суне,” одповів Жук, подивившись в вікно.

Війшов Хмара з жінкою.

— „Вас треба тричи поздоровлять,” сказав Жукови Хмара.

„Через що тричи?” спитав Жук.

— „Раз через те — що сегодні народженє вашої сестри; друге — з зговором; а треїте ось що — читайте!”

Хмара подав Жукови бумагу и додав: — „Я отсе прямо з города; учора в вечері був у комисаря, принесли при мені з почти папери; стали розпечатувать — и ваш тут. Я кажу комисарєви: дайте, я одвезу сам своему сусідови, бо завтра буду у ёго в домі!”

„Браво!!” крикнув Жук, кинувши погляд на той папір, котрий привіз ёму Хмара. „Браво! слухайте, панове! „Уставъ ссудо-сберегательной кассы въ сель Куликахъ,

утвержденной г. Министромъ, препровождается для врученія учредителямъ,” прочитав Жук.

Почались нові поздоровлення.

„Ну! се справді у нас разом велике свято!” говорив Жук, радіючи, наче мала дитина, и цілюючи то неню то сестру то невісту то Віренка.

— „Жаль,” сказав Хмара, „що наш предводитиль не захотів побиться зо мною о заклад. Я ёму говорив, що каса таке добре и вгодне и Богови и урядови и народови діло, що її без всякої суперечі затвердять; а він твердив, що ні, и ні!..Отже на моє вийшло! Коли ж ви, Семене Ивановичу, одчините вашу касу?”

„Про се за вірно не скажу... Прийде якийсь час!.. нехай люде оброблюються... вольнійше буде. Знаєте: швидкої роботи не хвалять.”

— „А на що ж ёго й одкладувать? грошей вам не добувають; певно, що вони у вас на готові; а чим швидче запоможете народови, тим лучше,” говорив Хмара. И довго ще він твердив, яке се користне для народа діло видумав Жук.

Перед вечером в день св. Софії Жуківска церква була повнісенька народу; тиск був страшений! В церкві горіло три панікадила, серед церкви стояв аналой, покритий білою новою парчею, царські двері вже були відчинені и пан-отець у білих ризах дожидав молодих. Хмара принявся порядковать у церкві и одпихать народ од аналою.

— „Розступіться бо! чого лізете?.. дайте ж молодим дорогу!.. бач налізли! и чого вони тут не бачили!” гомонів Хмара.

— „Того, чого й ви не бачили,” озвався чийсь голос.

— „Та розступіться, кажу вам!”

— „Розступимось, як треба буде... И чого він тут порядкує! йшов би до себе тай порядковав!”

— „Ти мовчи!” огризнувся Хмара, сам не знаючи на кого...

— „Молоді! молоді!” почулось між людьми. Народ при сім слові — як один розступився на два боки и від дверей до аналоя стало свободне місце. — „Гряди! гряди!” гукнули півчі...

Кончилось вінчанє, стали виходить з церкви. Як же здивовались наші молоді, побачивши неждану картину. Не менш як сотня куликівских дівчат, завітчаних квітками и стрічками, у білих мережаних и вишитих сорочках, стояли лавою в два ряди од церковних дверей через увесь цвинтар и по улиці. Як тільки молоді виступили з церкви на цвинтар, дівчата почали посипать перед ними путь квітками, говорячи: „щоб так на вас Господь сипав щастє, долю и вік довгий!”

Другого роду свято одбулось у Куликах на Покрову. В той день Жук реалізовав свою завітну думку, одчиняючи двери позичкової каси. —

(Конець I. части.)